

VURDERING NATURMANGFOLD KLEIVI, ÅL

Dato: 25.11.2024
Versjon: 01/ 636448-02-01

Dokumentinformasjon

Oppdragsgiver: Upstream AS
Tittel på rapport: Solvang, R. 2024. Vurdering naturmangfold Kleivi, Ål.
Oppdragsnummer: 636448-02-01
Fagansvarlig: Rune Solvang/Kvalitetssikring: Heiko Liebel
Oppdragsleder: Rune Solvang
Tilgjengelighet: Åpen

01	01.12.24	Vurdering naturmangfold Kleivi, Ål	RS	EØ/HL
VERSJON	DATO	BESKRIVELSE	UTARBEIDET AV	KS

INNHold

SAMMENDRAG	3
1. INNLEDNING	4
2. METODE	5
2.1. Håndbøker	5
2.2. Konsekvensutredning	5
2.3. Influensområde	5
2.4. Rødlistearter	5
2.5. Fremmede arter	5
2.6. Feltarbeid	6
3. EKSISTERENDE DOKUMENTASJON	7
4. NATURFORHOLD (KUNNSKAPSGRUNNLAG)	7
4.1. Naturbeskrivelse	7
4.2. Menneskelig påvirkning	8
4.3. Skogsalder/hogstklasser	9
4.4. Naturtypelokaliteter i planområdet	9
4.5. Rødlistede naturtyper	9
4.6. Økologiske funksjonsområder for arter	10
4.7. Artsmangfold	10
4.7.1. Jordboende sopp	10
4.7.2. Fugl	10
4.8. Rødlistede arter	10
4.9. Landskapsøkologiske sammenhenger (grønn infrastruktur)	10
4.10. Fremmede arter	10
5. VERDISETTING	11
6. PÅVIRKNING OG KONSEKVENs	11
6.1. Kort om påvirkningsfaktorer på naturmangfold	11
6.2. Påvirkning og konsekvens	11
7. HENSYN	12
8. USIKKERHET	12
9. VURDERINGER AV NATURMANGFOLDLOVENS § 8-12	13
10. KILDER	14

SAMMENDRAG

I forbindelse med regulering av et næringsområde i Kleivi, Ål kommune, er det gjort en naturfaglig befaring av planområdet 26. juli 2024.

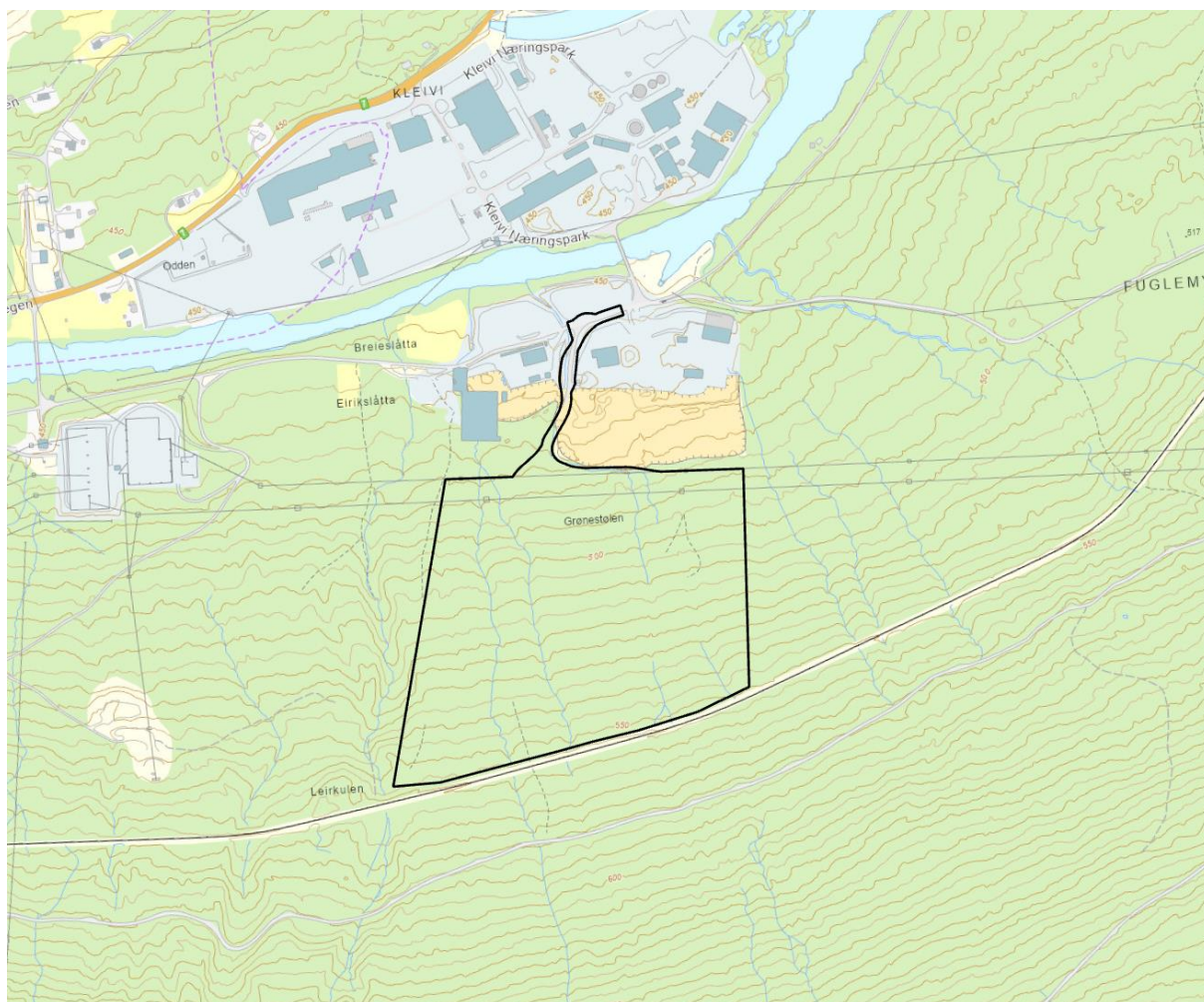
Planområdet og influensområdet er betydelig til sterkt negativt påvirket av menneskelige inngrep.

Det er ikke registrert naturtypelokaliteter, dvs. spesielt viktige områder for naturmangfold i planområdet basert på Miljødirektoratets instruks. Det er ikke registrert spesielt viktige økologiske funksjonsområder for arter (i denne plansaken viktige viltområder/fugleområder i skog). Forvaltningsrelevante arter som storfugl, tretåspett (NT), lavskrike med flere kan forekomme, men på grunn av lite gammelskog utgjør planområdet trolig ikke et viktig område for disse artene.

Konsekvensgraden er vurdert til noe negativ konsekvens for naturmangfold da et område med relativt ordinær natur bygges ned.

1. INNLEDNING

I forbindelse med reguleringsplan av næringsområde ved Kleivi, Ål kommune, er det gjort en naturfaglig befaring av planområdet den 26. juli 2024. Kartlegging av naturmangfold er gjennomført av naturforvalter Rune Solvang (Asplan Viak) med hovedformål å fange opp eventuell verdifull natur, rødlistede arter og fremmede arter.

Figur 1. Oversiktskart planområde inkl VA-trase.

2. METODE

2.1. Håndbøker

Det er gjennomført naturtypekartlegging etter Miljødirektoratets kartleggingsinstruks (MI) for verdifulle naturtyper i Norge (veileder M-2209, Miljødirektoratet 2024a), dvs. kartlegging av spesielt viktige områder for naturmangfold. MI er basert på NiN klassifiseringssystem (Natur i Norge), NiN 2.0.

2.2. Konsekvensutredning

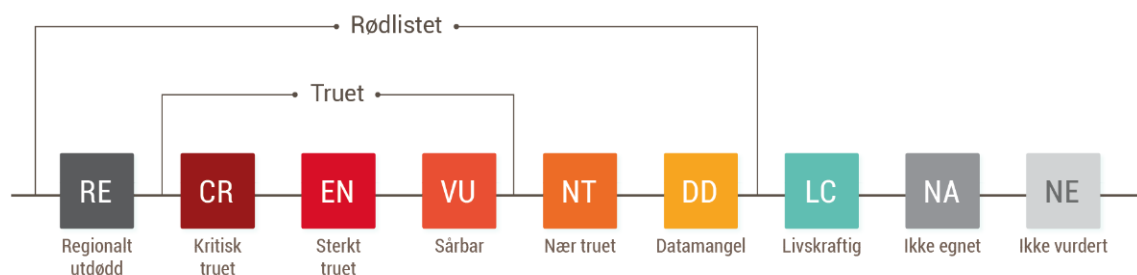
Metode for vurdering av verdi, påvirkning og konsekvens følger Miljødirektoratets veileder M-1941 for konsekvensanalyser (Miljødirektoratet 2024b). Dette er standard metodikk ved vurdering av naturmangfold i plansaker ved planoppstart.

2.3. Influensområde

Influensområde for planen er for naturtypelokaliteter de nærmeste 50-100 meter utenfor planområdet. Influensområdet nedstrøms bekkene består av utbygde næringsområder, og er dermed i liten grad relevant i denne utredningen.

2.4. Rødlistearter

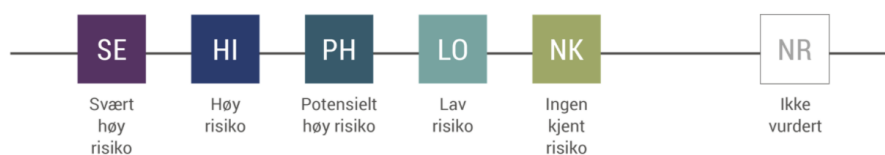
Norsk rødliste for arter er en oversikt over arter som kan ha en risiko for å dø ut fra Norge. Rødlista er utarbeidet av Artsdatabanken i samarbeid med fageksperter. Rødlistearter og truede arter er kategorisert etter følgende kategorier:

For mer informasjon om rødlista henvises det til Artsdatabanken (2021), <https://artsdatabanken.no/rodlisteforarter2021/Rodlistahvahvemhvorfor>

2.5. Fremmede arter

Fremmede arter som risikovurderes gis en kategori som angir i hvor stor grad arten påvirker naturmangfoldet. Risikokategorien bestemmes av artens økologiske effekt, og hvilket potensiale den har for spredning og etablering i norsk natur.

For mer informasjon om fremmedartslista henvises det til Artsdatabanken (2023)
<https://www.artsdatabanken.no/fremmedearter>

2.6. Feltarbeid

Foruten naturtypekartlegging (jfr. kapittel 3.1) er det søkt etter indikatorarter (dvs. karakteristiske arter som indikerer høye naturverdier) innenfor artsgruppene fugl, karplanter, sopp og lav.

Artsfunn er registrert i www.artsobservasjoner.no.

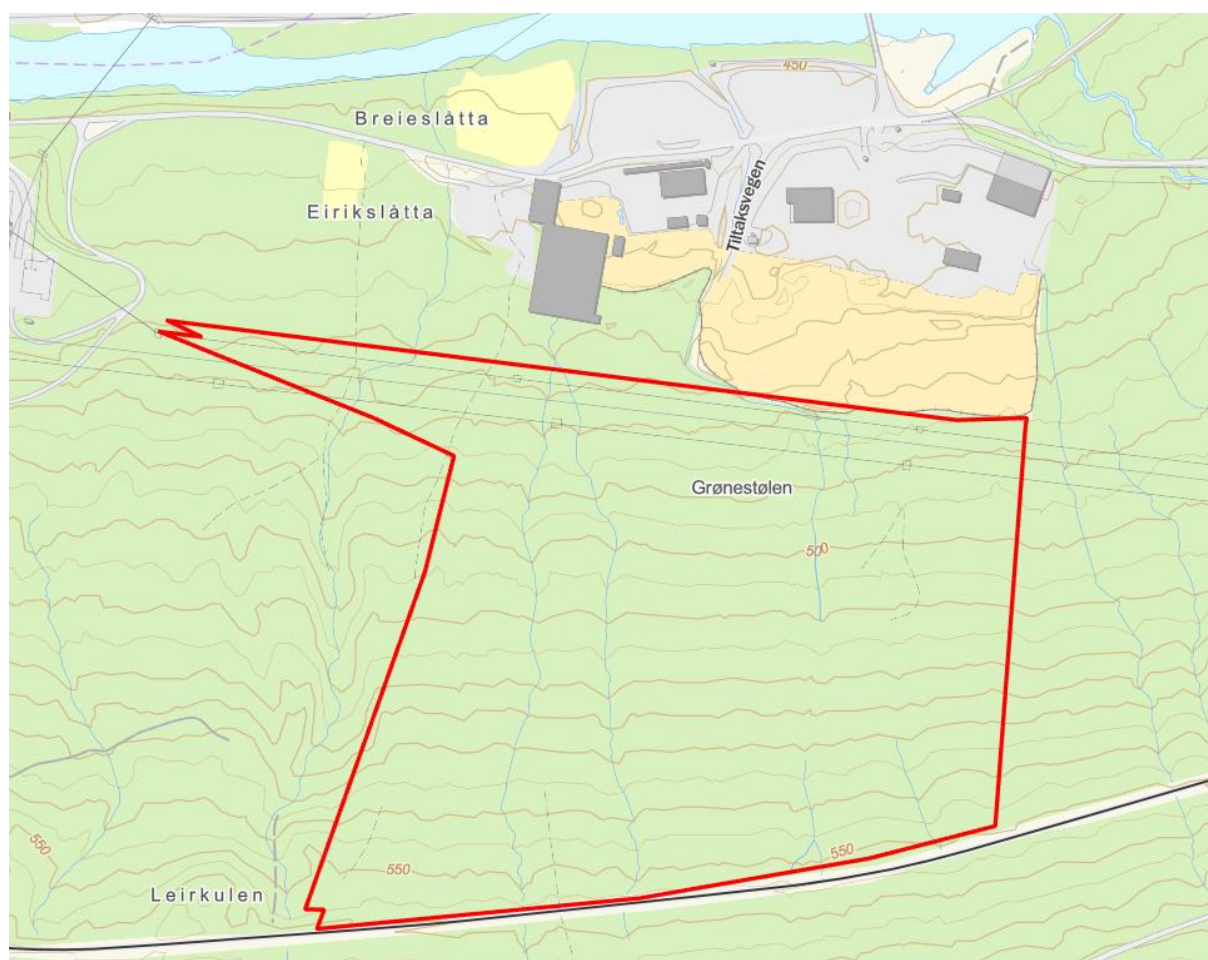

Figure 2-1. Kartleggingsområdet etter Miljødirektoratets kartleggingsinstruks.

3. EKSISTERENDE DOKUMENTASJON

Det er tidligere ikke gjennomført naturtypekartlegging i planområdet. Det foreligger også få artsfunn, kun observasjoner av vidt utbredte fuglearter i regionen (gjerdesmett og svarttrost).

4. NATURFORHOLD (KUNNSKAPSGRUNNLAG)

4.1. Naturbeskrivelse

Planområdet utgjør et areal på ca. 215 daa.

Planområdet er relativt homogent med en middels bratt nordvendt lise med tre bekker som drenerer nedover mot eksisterende næringsområde. Et par av bekkene har trolig års-sikker vannføring. Bekkene med tilhørende kantsone er de viktigste naturkvalitetene i området. Vegetasjonen består av mindre partier med høgstaudekog og svak-lågurtskog langs bekkene og for øvrig fattig vegetasjon med blåbærskog og bærlyngskog. Tresjiktet er dominert av gran (inkl plantefelt) og furu og for øvrig bjørk, gråor og rogn. I høgstaudevegetasjon forekommer tyrihjel, turt, sløke, vendelrot, skogstorkenebb, sumphaukeskjegg, enghumleblom etc. Det er som beskrevet i kapittel 4.3 ingen gammelskog i kartleggingsområdet, og det er generelt få eller ingen grove trær med spesielt viktige strukturer for naturmangfold, men det er noe død ved av gran og gråor. Av øvrige arter som indikerer noe artsrikere miljøer er olavsstake registrert et par plasser. Myr forekommer ikke. Det er ikke registrert verdifull og gammel kulturmark ved Grønestølen, og det var lenge siden det var dyr på beite på denne «heimstølen».

Figure 4-1. Typisk furuskog i hogstklasse IV uten død ved øst i området.

4.2. Menneskelig påvirkning

Planområdet og influensområdet er betydelig til sterkt negativt påvirket av menneskelige inngrep. Planområdet ligger i kant med det store næringsområdet i Kleivi. I nordenden av planområdet går det en 420 kV kraftledning med ryddebelt. Hele planområdet er sterkt påvirket av skogbruk med hogstflater, ungsog (hogstklasse I-III) og eldre produksjonsskog (hogstklasse IV), se kapittel 4.3. Gammelskog (hogstklasse V) finnes ikke i planområdet. Det er også bygd en veg opp i området til en pumpestasjon (vises foreløpig ikke på topografisk kart eller flyfoto).

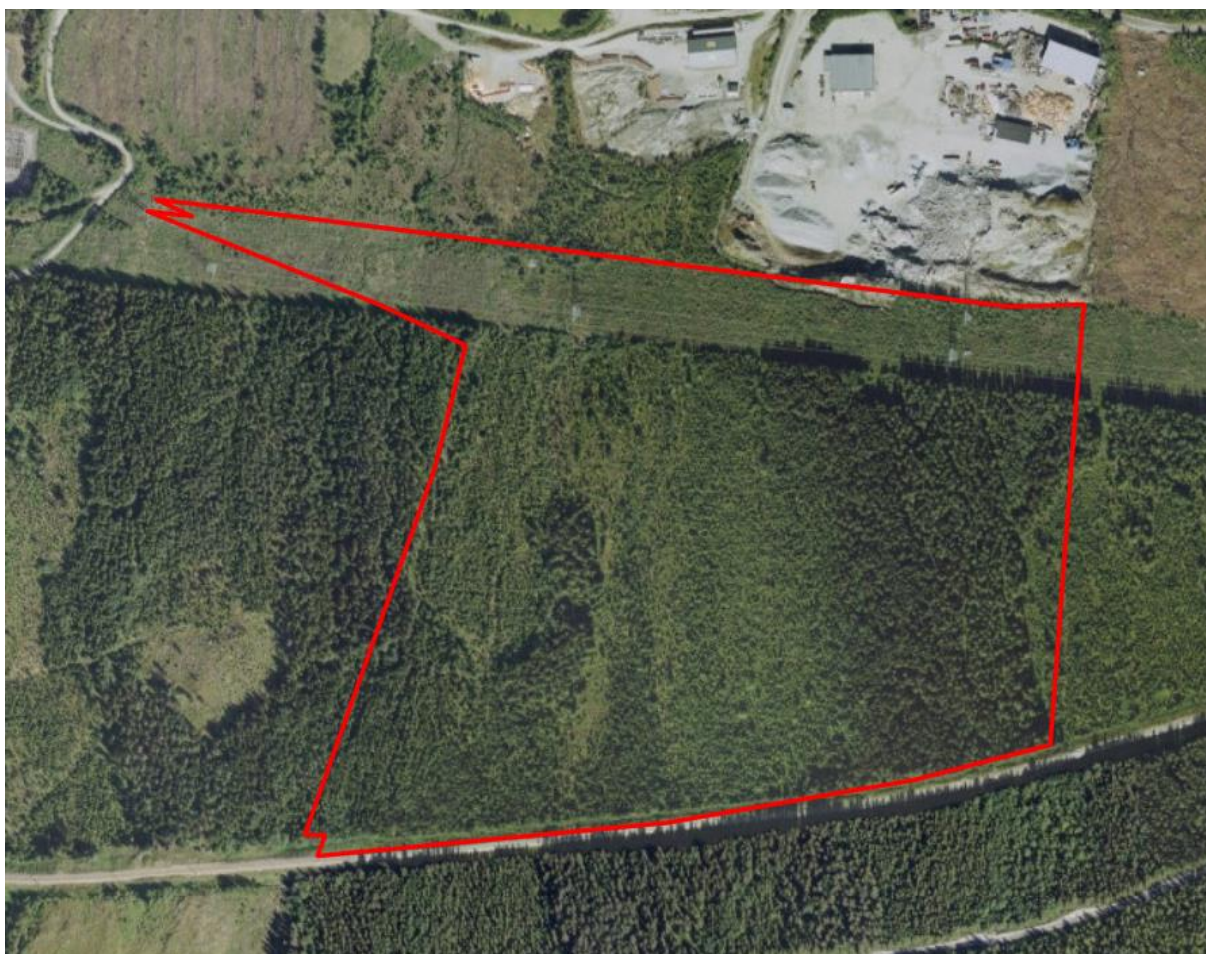

Figure 4-2. Flyfoto over kartleggings- og planområde.

4.3. Skogsalder/hogstklasser

Det foreligger kart over fordeling av hogstklasser i planområdet, se figur 3 (kilde: NIBIO). Ungskog dominerer (hogstklasse II, oransje farge, hogstflate i 2006). I øst er det en bestand med eldre produksjonsskog av furu, se figur 4.1. Det er i den gamle skogen (hogstklasse IV og V) som tidligere ikke er flatehogd hvor eventuelle naturverdier i skog som regel finnes, men her ble det ikke registrert rødlistearter på befaringen.

Figure 4-3. Hogstklassefordeling i planområdet (gnr/bnr 178/1). Rødt er gammelskog (hogstklasse V) (i vest utenfor planområde), brunt er eldre produksjonsskog (hogstklasse IV), grønt er yngre produksjonsskog (hogstklasse III), oransje er ungskog (hogstklasse II) og gult er ungskog (hogstklasse I).

4.4. Naturtypelokaliteter i planområdet

Det er ikke registrert naturtypelokaliteter, dvs. spesielt viktige områder for naturmangfold i planområdet basert på MI.

4.5. Rødlistede naturtyper

Det er ikke registrert naturtypelokaliteter eller rødlistede naturtyper/landformer. Det er enkelte areal med høgstaudegranskog langs bekker spesielt. Noe av dette er også vurdert som plantefelt. Arealene ble vurdert som for små til å kartlegge som rødlistede naturtyper (minimumskrav 1000 m²).

4.6. Økologiske funksjonsområder for arter

Det er ikke registrert spesielt viktige økologiske funksjonsområder for arter (i denne plansaken viktige viltområder/fugleområder i skog). Forvaltningsrelevante arter som storfugl, tretåspett (NT), lavskrike med flere kan forekomme, men på grunn av lite gammelskog utgjør planområdet trolig ikke et viktig område for disse artene. Stier/sportegn av hjortevilt ble registrert, elg ev. hjort.

4.7. Artsmangfold

4.7.1. Jordboende sopp

Det ble registrert enkelte arter av jordboende soppⁱ på befaringen. Rødkremle, blek piggsopp, grantårekremle, rød stubbemusserong, skjermesopp, rødbrun pepperriske, brun fluesopp, mørknende korallsopp, hulriske, granmatriske, vorterøysopp og gulrød kremle.

4.7.2. Fugl

Av fuglearter som trolig hekker i området ble det registrert svartmeis, granmeis (VU), fuglekonge, rødstrupe, måltrost og gråfluesnapper. Dvergfalk ble også observert, og trolig et flygedyktig kull holdt seg i og ved området. Tidspunkt på dagen og sesong gjorde at registreringene er mangelfulle, men trolig hekker ikke kravfulle arter i området på grunn av skogstrukturen.

4.8. Rødlistede arter

Det er ikke registrert rødlistearter i kartleggingsområdet foruten granmeis (VU), se kapittel 4.10. Det kan være et potensial for arter spesielt knyttet til høgstaudekog, og da spesielt jordboende sopp. Huldreblom (NT) er registrert i lignende miljø langs nordvendte bekker i Gol kommune, men er her trolig knyttet til kun gammelskog. For øvrig er det kanskje noe potensial for rødlistede arter knyttet til død ved av gran.

4.9. Landskapsøkologiske sammenhenger (grønn infrastruktur)

Som omtalt i kapittel 4.2 og 4.3 er planområdet sterkt til betydelig påvirket av skogbruket. Planområdet har til tross for denne påvirkningen en funksjon som leveområde for arter knyttet til yngre skoger og som forflytningskorridor for pattedyr inkl hjortedyr og fugl.

4.10. Fremmede arter

Det er ikke registrert fremmede arter med økologisk risiko innenfor naturarealene i planområdet. Det er størst potensial for fremmede arter langs eksisterende veg inn i området og i arealet hvor det allerede er deponert masser.

5. VERDISSETTING

Da det ikke er registrert naturtypelokaliteter eller andre områder som er spesielt viktige for naturmangfold i planområdet er planområdet samlet sett vurdert til å ha noe verdi for naturmangfold, jf. M-1941.

6. PÅVIRKNING OG KONSEKVENNS

6.1. Kort om påvirkningsfaktorer på naturmangfold

Den klart viktigste påvirkningsfaktoren på naturmangfold i Norge (og globalt) er nedbygging av natur/arealbeslag. Arealendringer er den viktigste årsaken til tap av naturmangfold i Norge. Betydelige endringer har funnet sted i Norge de siste 50 år, både når det gjelder omfanget av fysiske inngrep generelt og arealendringer knyttet til intensivt jordbruk- og skogbruk. 89 % av rødlisteartene har nedbygging av leveområder og arealendringer i skog- og jordbruk som viktigste årsak til nedgang i bestand og rødlisting. 41% av de truede artene er knyttet til skog (1132 arter i rødlista fra 2021) og trues av intensivt skogbruk med flatehogst.

Forringelser av økologisk infrastruktur gjennom fragmentering av leveområder, brudd i landskapsøkologiske sammenhenger og kanteffekter inn i naturområder er også påvirkningsfaktorer på naturmangfoldet. Det finnes også andre påvirkningsfaktorer som er viktige negative påvirkningsfaktorer, bl.a. forurensning av vann og grunn, endret hydrologi, spredning av uønskede fremmede arter, støy/forstyrrelser, støv og kunstig belysning. Klimaendringer kommer som en tiltagende tilleggsfaktor, og for eksempel mange arter i fjellet er nå rødlistet på grunn av klimaendringer som nedsmelting av snøleier. Ekstremværhendelser kan ha katastrofale konsekvenser både for mennesker og arter i naturen.

6.2. Påvirkning og konsekvens

Påvirkning og konsekvens er vurdert for det planlagte tiltaket. Tiltaket er vurdert ift. 100 % nedbygging. Da det ikke er registrert naturtypelokaliteter, økologiske funksjonsområder for arter eller andre områder som er spesielt viktige for naturmangfold i planområdet er planområdet samlet sett vurdert til noe verdi for naturmangfold, jf. M-1941.

Ved et arealbeslag på nær 100 % gir dette en påvirkning som sterkt forringet/ødelagt naturmiljø.

Konsekvensgraden er vurdert til noe negativ konsekvens for naturmangfold da et område med relativt ordinær natur bygges ned.

Naturen i planområdet vil allikevel over tid kunne utvikle verdifulle kvaliteter, og dette vil først skje i områdene som har den eldste skogen i dag.

7. HENSYN

De viktigste naturverdiene i planområdet er bekk/bekkemiljøene. Det bør settes av en tilstrekkelig kantsone langs bekkene, minimum 10 m på hver side. Dette bør avklares som en videre del av planprosessen.

Planprosessen konkluderer med at bekkene må legges om for å kunne bygge på tomta, og ivareta naturfare. Egen flom og skredrapport beskriver tiltakene. Avskjærende flomgrøft oppstrøms vil også være en del av tiltaket slik at minst mulig vann når planområdet.

8. USIKKERHET

De største usikkerhetene knytter seg til hvilke arter som befinner seg i planområdet. En dagsbefaring vil ikke gi en fullstendig oversikt over artsmangfoldet. Det kan ikke utelukkes funn av rødlistearter eller andre forvaltningsrelevante arter. Dette gjelder særlig jordboende sopp i høgstaudekog/svak lågurtskog. Sterkt menneskepåvirket areal tilsier lite potensial for funn av rødlistede arter, se for øvrig kap. 4.6 om rødlistede arter.

9. VURDERINGER AV NATURMANGFOLDLOVENS § 8-12

I henhold til Naturmangfoldlovens § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Følgende vurderinger er gjort av §§ 8-12.

Til § 8 om kunnskapsgrunnlaget:

Det foreligger god og oppdatert dokumentasjon av naturtypelokaliteter og til dels artsmangfold i undersøkelsesområdet da det er gjennomført feltarbeid av kompetent personell og etter godkjente kartleggingsinstrukser. Dette har gitt et godt grunnlag for planlegging og prosjektering. Kilder til kunnskap om naturmangfold er feltarbeid, kvalitetssikring av eksisterende informasjon i Naturbase www.naturbase.no og Artskart www.artsdatabanken.no.

Til § 9 om føre-var-prinsippet:

Kunnskapsgrunnlaget om naturtypelokaliteter vurderes som godt og tilstrekkelig, slik at det er liten fare for at tiltaket vil ha store, ukjente negative konsekvenser for naturmangfold. På bakgrunn av dette tillegges føre-var-prinsippet mindre vekt.

Til § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning:

Belastning på naturmiljøet i utredningsområdet vurderes å være godt beskrevet gjennom temautredning naturmangfold. Samlet belastning på naturmiljøet rundt Kleivi og nedre deler av Strandafjorden er betydelig på grunn av store utbygginger og moderne skogbruk.

Til § 11 om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Følgende synes relevant: (i) kostnaden ved å framskaffe kunnskap og (ii) kostnader ved kompenserende tiltak skal dekkes av tiltakshaver.

§ 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Det forutsettes at tiltakshaver opptre så arealminimerende som mulig, spesielt knyttet til bekkene og eldre skog langs VA-traséen.

10. KILDER

Artsdatabanken (2021, 24. november). Norsk rødliste for arter 2021.
<https://www.artsdatabanken.no/rodlisteforarter/2021>

Artsdatabanken 2023. Fremmedartslista 2023. Hentet
(27.11.2024) <https://www.artsdatabanken.no/fremmedartslista2023>

Miljødirektoratet, 2024a. Kartleggingsinstruks. Kartlegging av terrestriske naturtyper etter
NiN2.0 - Miljødirektoratet (miljodirektoratet.no)

Miljødirektoratet, 2024b. Miljødirektoratets veileder M-1941 for konsekvensanalyser.

ⁱ Kartlegger er sertifisert soppsakkyndig